

לב-א

## בכל מערבין

לב-ב

מח

ציור מס' 3

ומשנינן: כדאמר רב חסדא [דמייתנין בסמוך], דמיירי בעומד ורואהו.

ואכתי הוינן בה: ודילמא לא מקבל ליה מיניה אותו אחר?!

הבא נמי בעומד המשלח ורואהו לקטן או לכותי כשהוא מוליך את העירוב לאחר.

ועלה אמר רב יחיאל: חזקה שליה עושה שליחותו.

ואכתי תמהינן: וליחוש, דילמא אותו אחר לא שקיל מיניה [לא יקח את העירוב מן השליח המביא אליו], ואף על גב שהבטיחו<sup>55</sup>.

אמר רב נחמן: בשל תורה אין סומכין על "חזקה שליה עושה שליחותו", היכא דהוי לקולא, ריטב"א, עד שרואים שעושה את אשר נשתלח לו.

ומשנינן: כדאמר רב יחיאל — ומייתנין ליה בסמוך — חזקה שליה עושה שליחותו.

בשל סופרים — כגון עירובי תחומין — לב-א — סומכין על "חזקה שליה עושה שליחותו", כיון שאף אם לא יעשה שליחותו, לא חמיר איסורו.

הבא נמי: חזקה שליה עושה שליחותו.

והשתא מפרשינן: והיכא איתמר דרב חסדא ורב יחיאל?

ורב ששת אמר: אחד זה [של תורה] ואחד זה [דברי סופרים] — סומכין על חזקה שליה עושה שליחותו.

אהא — אתמר להו!

דתניא: נתנו — לעירוב תחומין שלו — לפיל מלומד וחוליכו, או לקוף מלומד וחוליכו — אין זה עירוב<sup>56</sup>.

אמר רב ששת: מנא אמינא לה דאף בשל תורה סומכין?

ואם אמר לאחר לקבלו הימנו [מן הפיל או הקוף] — הרי זה עירוב.

דתנין: משקרב העומר — ממחרת יום ראשון של פסח — הותר החדש [התבואה החדשה, שהשרישה אחר הבאת קרבן העומר בשנה שעברה, וניתרת עתה באכילה על ידי הקרבת העומר] מיד עם הבאתו לקרבן.

והוינן בה: ודילמא לא ממטי ליה — הפיל והקוף — לאותו אחר?!

והרחוקים מן המקדש, שאינם יודעין אם

ועלה אמר רב חסדא: בעומד ורואהו.

אבל כאן, שלא סמך על אותו פיקח בכל השליחות, ממנע אותו שליח ולא עביד שליחותו.

ולא אלים קטן לאקנויי [רש"י]. וראה מה שכתבו התוספות והראשונים בזה.

<sup>56</sup>. ראה בריטב"א שביאר מאי קא משמע לן בזה.

<sup>55</sup>. וביארו התוספות: הניחא כששילח ביד פיקח וסמך עליו, ודאי סמכין על השליח שיעשה שליחותו, וכדמשמע במתניתין, דרק ביד חרש שוטה וקטן לא מהני, הא ביד פיקח שפיר דמי.

קרב כבר העומר — מותרים בחדש רק החל מחצות היום — של מחרת הפסח — ואילך, שאז סמכין על הכהנים [שהן שלוחינו להקרבת העומר], דעבדי שליחתייהו ומקרי ליה לעומר [עד חצות היום. תוספות].

והשתא מוכיחנן: והא חדש, מדאורייתא הוא דאסור, וקתני: הרחוקים מותרין מחצות היום ואילך.

מאי לאו, דטעמא הוא משום דסמכין על חזקה שליח עושה שליחותו<sup>57</sup>.

ורב נחמן — דפליג — אמר לך: התם, בדקתני טעמא במשנה במנחות: "לפי שיודעין הרחוקין שאין בית דין של כהנים, האחראי על העבודה במקדש, מתעצלים בו", וסומכין על בית הדין, ולא על שליח בעלמא.

ואיכא דאמרי: אמר רב נחמן מנא אמינא לה שבשל תורה לא סמכין אחזקה דשליח: מדקתני — גבי חדש — טעמא במתניתין: לפי שיודעין שאין בית דין מתעצלין בו.

ודייקנן: בית דין הוא דלא מתעצלין בו.

הא שליח — חיישינן דילמא מתעצל בו, ואינו עושה שליחותו.

ורב ששת אמר לך: הא דבעינן גבי חדש טעמא "שאין בית דין מתעצלין בו", הוא משום דבית דין — עד פלגיה דיומא מקריבין, ואין מתעצלין ומאחרין אותו.

הא שליח בעלמא, מתעצל בו, ומחכה עד

שיכלה כולי יומא, אבל לא יעבור עליו היום, עד שישמור הבטחתו.

תו אמר רב ששת: מנא אמינא לה, דאף בשל תורה סמכין אחזקה?

דתניא:

א. יולדת צריכה שתביא קרבן במלאת ימי טהרה שלה, המתירה לאכול בקדשים.

וקרבנה: כבש לעולה ובן יונה או תור לחטאת. ואם עניה היא, מביאה שתי תורים או שני בני יונה [והוא נקרא: קן], אחד לעולה ואחד לחטאת.

ב. הזבה, צריכה שתביא אחר שטהרה מטומאתה, שתי תורים או שני בני יונה, אחד לעולה ואחד לחטאת, ומותרת לאכול בקדשים.

ג. ארון בצורת שופר היה במקדש, וכתוב עליו "קינין", ששם נותנין — אלו שנתחייבו קינין — מעות [והיו מציינין שם בעליהן עליהן, ריטב"א], כדי שיקנו הכהנים בהם קינין, ויקריבום לשם בעליהם.

האשה שיש עליה חיוב להביא קרבן לידה או קרבן זיבה — מביאה מעות, ונותנת בשופר, וסומכת על הכהנים שיקריבו בהן קינין בו ביום.

וטובלת [טבילה נוספת לקדשים, מלבד הטבילה המטהרתה מטומאתה], ואוכלת בקדשים לערב, שעד הערב ודאי הקריבו הכהנים את קינה.

סמכין אכהנים משום דהוה מצוה דידהו. משום

57. וביארו התוספות: אין לומר דמשום הכא

אבל אם אמר לו בעל הבית: **מלא לך כלכלה** (זה) [זו] **תאנים מתאנתי**, שידוע לבעל הבית כמה ילקט, איכא למיחש שמא חושש בעל הבית שהלוקט סומך עליו שיתן לו דבר היתר, ומעשר עליהן ממקום אחר.

ולפיכך: **אוכל מהן אכילת עראי**, בלא מעשר.

ואם בא לאוכלן אכילת קבע, אין צריך לעשרן כודאי, אלא **מעשרן רק דמאי**.

כלומר: נוהג במעשרותיו כשאר לוקח מעם הארץ, שרק מעשרן מספק, אבל אין נותנן לכהן או ללוי, לפי שאין המעשרות ודאין.

ואין צריך ליתנם מספק ללוי או לעני, לפי שהמוציא מחבירו עליו הראיה.

**כמה דברים אמורים** — שחושש שמא טבל הן — כאשר בעל הבית הוא **עם הארץ**.

**אבל בחבר**, הרי זה סומך שודאי מעושרין הן, שעושרן בעל הבית ממקום אחר, ולפיכך: **אוכל** אפילו אכילת קבע, **ואינו צריך לעשר**, דברי רבי.

**רבן שמעון בן גמליאל** [אביו של רבי] **אומר: כמה דברים אמורים** — שאינו ודאי טבל — **כבעל הבית עם הארץ**, שחשוד לעשר ממקום אחר, אף שאינו מן המוקף [הסמוך].

**אבל בחבר**, ודאי לא עושרן ממקום אחר.

**מאי טעמא** יכולה האשה לסמוך על הכהנים?

**לאו, משום דאמרינן "חזקה, שליח [הכהנים] עושה שליחותו"**.

הרי חזינן, דסמכינן על הך חזקה אפילו בשל תורה! <sup>58</sup>

**ורב נחמן** אמר לך: מהכא ליכא לאוכוחי דסמכינן אחזקה בשליח דעלמא.

**דהתם טעמא כדרב שמעיה:**

**דאמר רב שמעיה: חזקה, אין בית דין של כהנים עומדים משם, עד שיכלו כל מעות שבשופר.** ונמצא, דעל בית דין הוא דסמכינן, אבל על שליח בעלמא לא סמכינן.

תו **אמר רב ששת: מנא אמינא** לה דאף בשל תורה סומכים על החזקה ששליח עושה שליחותו?

**דתניא: האומר לחבירו: צא ולקט לך תאנים מתאנתי**, ולא קבע לו מידה כמה נותן לו — הרי זה הלוקט **אוכל מהן עראי** בלא לעשר, שהרי לא הוקבעו עדיין למעשרות, ומותרת אכילת עראי מהן.

ואם בא לאכול מהם אכילת קבע [שאסור לאכול אף קודם שהוקבעו למעשרן] — **מעשרן בתורת ודאי**, שאין כאן ספק לומר שמא הפריש בעל הבית עליהן ממקום אחר לאחר שלקטן, כדי להתירן לו, כיון שאין בעל הבית יודע כמה ליקט.

58. וביארו התוספות: דאין לומר דמשום מצותם שלהם הוא דסמכינן עלייהו. דמה שמקדמין לעשותו בו כיום הוא מטעם שליחותם.

דמה שמקדמין עד חצות אינו משום מצותם, אלא משום שליחות.

ולפיכך: **אינו אוכל קבע עד שיעשר את הפירות בתורת ודאי.**

והטעם: **לפי שלא נחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף.**

**אמר רבי: נראין דברי יותר מדברי אבא.**

**כי מוטב שיחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף.** כלומר: מוטב שיעברו החברים על איסור הפרשה שלא מן המוקף כדי להתיר מה שלקחו מהם, **ולא יאכילו לעמי הארץ [מפרש לה לקמן] טבליים!**

וכיון שכן, תלינן שודאי עשו כן.

והשתא מוכחינן דאפילו בשל תורה אמרינן חזקה שליח עושה שליחותו:

שהרי **עד כאן לא פליגי רבן שמעון בן גמליאל ורבי, אם יכול לסמוך על בעל הבית החבר — "שהוא שליח על המעשר, שמוטל עליו לעשר מה שהוא נותן, ואל יאכיל איסור לעם הארץ", רש"י [וראה ריטב"א] — אלא, דמר סבר: נחשדו, כלומר: חייבין הן להפריש שלא מן המוקף.**

**ומר סבר: לא נחשדו, כלומר: אסור להם להפריש שלא מן המוקף, ולהכי סבר רבן שמעון בן גמליאל דליכא למיסמך אשליח.**

**אבל כולי עלמא — ואפילו רבן שמעון בן גמליאל, אי לאו שלא נחשדו — סברי, דאמרינן: חזקה שליח עושה שליחותו, וסמכינן עלה אף במעשר של תורה<sup>59</sup>.**

ורב נחמן אמר לך, דמהכא ליכא לאוכוחי אשליח בעלמא:

כי התם, להכי סמכינן אבעל הבית החבר, כדרבי חנינא חוזאה [על שם מקומן].

**דאמר רבי חנינא חוזאה: חזקה הוא על חבר שאינו מוציא דבר שאינו מתוקן מתחת ידו.** והואיל ופירי דידיה הוא, עליה דידיה רמי, וחישי ללפני עור לא תתן מכשול.

אבל שליח בעלמא דקביל עליה מחבירו אינו חושש ללפני עור, דאיכא למימר דסבר השליח שהמשלח לא סומך עליו, [רש"י. וראה בריטב"א].

**אמר מר: כמה דברים אמורים בבעל הבית עם הארץ, אבל בבעל הבית חבר — אוכל הלוקט ואינו צריך לעשר, דברי רבי.**

ותמהינן: **האי בעל הבית עם הארץ, דקאמר ליה צא ומלא לך — למאן הוא דאמר כן?**

**אילימא דקאמר — צא ומלא לך — לעם הארץ חבריה, תיקשי, הא קתני רישא "ומעשרן דמאי".** ואילו עם הארץ מי ציית לך שאמרת לו לעשר מספק?!

והרי יותר מאמין הוא לעם הארץ חבירו שודאי עישרו, משישמע בקולנו שאומרים לו לעשר.

**אלא בעל כרחך דמיירי הכא בבעל הבית עם הארץ, דקאמר ליה לחבר: צא ומלא לך! ואם כן תיקשי: אימא סיפא, דקאמר רבי:**

59. ואף שמעשר אילן אינו מן התורה. חשיב "של תורה", כיון דעיקר שם מעשר הוה מן

התורה, תוספות. ולדעת הרמב"ם מעשר אילן מן התורה הוא,